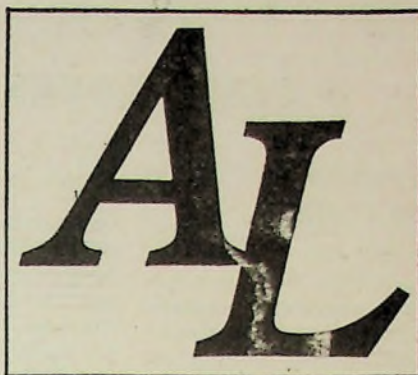

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol, Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 24. FEBRUAR 1975 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH (SCHWEIZ) Nr. 8. • PREIS S. FR. 1.00

Utažený opasek v Izraeli

V Izraeli se projevují důsledky drastických opatření, která zavedla vláda v listopadu loňského roku, aby odvrátila hrozící hospodářskou krizi. K zhoršení ekonomické situace vedla především "říjnová válka," jejíž důsledky si vynutily radikální změny ve státním rozpočtu. Zatímco do války představovaly výdaje na obranu 17 procent státního rozpočtu, přesahuje dnes tato položka třetinu národního důchodu. Nejde jen o to nahradit ztráty způsobené válkou. Pro Izrael je naprosto nezbytné udržovat rovnováhu vojenských sil, a to v situaci, kdy zásilky nejmodernějších sovětských zbraní do Sýrie jsou několikanásobně větší než kdykoliv v minulosti. Je pravda, že Spojené Státy poskytují dnes Izraeli větší finanční podporu než v předešlých letech, avšak ani tato pomoc nestačí krýt obranné potřeby Izraele.

Další příčinou hospodářských potíží v Izraeli je inflace na světových trzích. Ceny dovozených výrobků i surovin, za které platí Izrael ve valutách, se v posledním roce citelně zvýšily. Vzrůstající poptávka po zahraničním zboží způsobila nápor na devizové rezervy, který nebyl dostatečně vyrovnáván příjmem valut získávaných vývozem. Na podzim dosáhly odliš devizových rezerv znepokojivých rozměrů: jednoho sta milionů dolarů měsíčně.

Izraelská společnost žila již několik let jak se lidově říká "nad poměry". Počet osobních automobilů se během posledních čtyř let zdvojnásobil, na předměstích Jerusalema, Haify a Tel-Avivu vyrostly luxusní vilové čtvrti, vytvořily se značné majetkové rozdíly mezi různými vrstvami společnosti. Z původní, značně rovnostářské a idealistické společnosti se postupně začala vytvářet typická západní konzumní společnost. Přes vysoké daně na luxusní zboží, umožňoval splátkový a půjčkový systém neustále vzrůstající poptávku se všemi inflačními důsledky.

Z těchto důvodů byla izrael-

ská vláda nucena přikročit k nepopulárním hospodářským opatřením. Hlavní tři body stabilizačního ekonomického programu jsou: čtyřiceti-procentní devalvace izraelské libry vůči dolaru, snížení státních subvencí základních životních potřeb a dočasné zastavení dovozu luxusního spotřebního zboží. Účelem devalvace je zvýhodnění izraelského vývozu. Tento krok byl dále podpořen zvýhodněním půjček poskytovaných vývozním podnikům. Zrušení subvencí znamená jednak značné uvolnění fondů státního rozpočtu, jednak oděrpání části volného oběžního kapitálu, který byl jednou z hlavních příčin inflačních tlaků. Administrativní nařízení zakazující dovoz zahraničních osobních automobilů a jiného luxusního zboží na dobu šesti let, mají podpořit domácí výrobu. Zdražení potravin postihlo všechny složky izraelské společnosti, nejvíce byly však postiženy sociálně slabší vrstvy.

V chudších čtvrtích Tel-Avivu se nespokojenost vyhrtila v několik protivládních demonstrací, které byly arabským a východoevropským tiskem uvítány jako počátek rozkladu izraelské společnosti. Napětí ihned polevilo poté, co vláda uzákonila nové drahotní příplatky a přidavky na děti, kterými byly nejvíce postižené vrstvy kompenzovány.

Účinnost stabilizačního ekonomického programu nelze ovšem zajistit čistě administrativním způsobem. Silné odborové organizace si mohou stávkami vynutit zvýšení mezd, které by snadno vrátilo izraelské hospodářství zpět do krizové inflační situace.

Když vláda vyzvala občany k dobrovolné přísné úspornosti, zahájila tento program vlastním příkladem. Mnozí ministři vyměnili své služební limuzíny za úspornější automobily, honosné recepce byly omezeny na přijímání zahraničních hostů a reprezentační fondy státních činitelů byly sníženy. Izraelská veřejnost následovala to-

Zvýšení: sto procent a víc

Zprávy, jež v posledním čase kolovaly ve východoevropských hlavních městech o tom, že Sovětský svaz zvýší ceny, jež platí za dodávky sovětské nafty členské země Rady vzájemné hospodářské pomoci — se staly, po tom, co řekl v pražském rozhlasu Josef Koutník, věrohodnými. Citujeme z Koutníka: V letošním roce a v šesté pětiletce se bude obchod mezi členskými zeměmi Rady vzájemné hospodářské pomoci uskutečňovat podle nově dohodnutých kontraktních cen. Tyto ceny, opět očištěné od konjunkturálních výkyvů — budou platné pro celé následující období... i když je jejich úroveň jiná, jsou pro nás velmi výhodné. Jejich výše nedosahuje ani poloviční úrovně současných cen na světových kapitalistických trzích. Rozhodující však je, že potřebné suroviny, materiál, paliva, energetické zdroje i obilí máme zajištěny... Tolik z výroků dr. Josefa Koutníka v pražském rozhlasu, jimiž se dostává potvrzení zprávám, jež se v poslední době objevily v západním tisku. Tak například dopisovatel New York Times, s odvoláním na spolehlivé prameny v Budapešti, informoval o tom, že Maďarsko platí od 1. ledna 1975 za tunu sovětské nafty 36 rublů místo 16 rublů jež platilo od roku 1970. Tiskové kanceláře UPI a dpa, ve zprávách z Prahy uvedly, že cena sovětské nafty pro Československo stoupá z dosavadních 15 na 38 rublů za tunu. Značný vzestup cen sovětské nafty a sovětských dodávek surovin sovětským východoevropským partnerům se ovšem očekával. Avšak jistě ne už od počátku roku 1975. Za datum, kdy

vyšší ceny vejdou v platnost se téměř všeobecně pokládá 1. leden 1976 v souladu s novými pětiletými obchodními dohodami mezi Sovětským svazem a jeho partnery v Radě vzájemné hospodářské pomoci a s počátkem nových pětiletěk.

Sovětský svaz tedy teď urychlil datum zvýšených cen o jeden rok — čímž byl porušen dosavadní přísně dodržovaný usus v Radě vzájemné hospodářské pomoci, že totiž dohody o cenách jsou dojednány k počátku pětiletého obchodního období — a s výjimkou okrajových úprav — zůstanou v platnosti po celé pětileté období.

Sovětský svaz patrně teď vůči svým východoevropským partnerům prosadil vzhledem k tomu, že světová hospodářská situace tak drasticky změnila, zvažt' pokud jde o ceny surovin, že je třeba dosavadní usus v Radě vzájemné hospodářské pomoci změnit. Dá se předpokládat, že východoevropští partneři se zdráhali přijmout sovětské argumenty a že jednání o této otázce byla velmi obtížná. Je možné, že Sovětský svaz byl nucen přistoupit na kompromisní řešení buď pokud jde o definitivní stanovenou cenu a nebo pokud jde o datum její platnosti.

New York Times uvedly, že Sovětský svaz původně žádal, aby vyšší cena platila zpětně k datu 1. ledna 1974. Konečnou východoevropské země nezbytně musely

ovšem přistoupit na cenu, jakou mohly dosáhnout, a která byla ovšem stále ještě mnohem vyšší — a platila o rok dříve — nežli si přály.

(Pokrač. na str. 7)

Brežněv opět činný

Co zdržovalo generálního tajemníka Brežněva v posledních sedmi týdnech od práce? Byla to choroba politická nebo skutečná? Je pravda, že měl sovětský vůdce chřipku doprovázenou později zápallem plic? Uložili mu lékaři, že má zůstat v posteli? Kolem Brežněvovy choroby vzniklo mnoho spekulací. Sovětské sdělovací prostředky se jím snažily čelit častými zprávami o aktivitě generálního tajemníka, který odpovídal na dopisy prostých občanů a posílal na různá místa země blahopřené telegramy. Pozornost čtenářů upoutala výměna dopisů estonské dojičky Paipsové s generálním tajemníkem. Paipsová ošetřuje 100 krav a splnila už za tři a půl roku pětiletý plán. Za vzornou práci byla přijata jako člen-kandidát do strany. K oběma úspěchům ji Brežněv pogratoval. Když přiletěl do Moskvy na oficiální návštěvu britský ministerský předseda Wilson, přijal jej i Brežněv. Tím tedy opona tajemství obklopující generálního tajemníka, byla konečně zvednuta.

Telegraficky ze světa

Sovětský svaz obnovil dodávky zbraní Egyptu. V těchto dnech tam dodal šest stíhaček MIG-23, další vojenský materiál následuje. • Kuvajť se obává válečného konfliktu s Irákem. Žádá proto US o vojenské odborníky, kteří by kuvajtskou armádu naučili zacházet a udržovat zbraně, které Kuvajť od USA v prosinci nakoupil za 250 milionů dolarů. • Generál Alexander M. Haig, evropský velitel NATO, přibyl do Portugalska k oficiálnímu jednání s vládními představiteli. • Iránský šah Réza Páhlaві naznačil v rozhovoru se zahraničním ministrem USA Kissingerem, že vyklidí-li Izrael egyptská olejová pole, může si být jist dodatečným a dostatečným přísunem iránské nafty. • Francie chystá svoji první podzemní nukleární zkoušku v Jižním Pacifiku. Vydala varování, aby se lodí nepřibližovaly na třicet mil ke dvěma tamním atolům s tím, že toto varování má trvalý charakter. •

E. K.

O ČESKOSLOVENSKU

VYPOVÍDAJÍ
NOVINÁŘE

Dlouhá řada zahraničních dopisovatelů, kteří byli postiženi sankcemi a represivními opatřeními československých instancí, a mezi nimiž nechybějí ani novináři levicové a komunistické orientace — je prodloužena o případ dopisovatelky francouzské tiskové kanceláře Agence France Presse Claudine Canettiové, již bylo v Praze odmítnuto prodloužení její akreditace. Příslušní činitelé ministerstva zahraničí opatření zdůvodnili tím, že — přes opětná varování se stýkala s československými občany — jež zdůvodnění označuje za "protičeskoslovenské živly". Claudine Canettiová, která pracuje v Československu od roku 1968 konstatovala, že se stýkala se svými osobními přáteli — proti nimž nikdy nebyla vznesena žaloba a kteří nikdy nebyli uvězněni. Claudine Canettiová měla odletět z Prahy k 1. lednu tohoto roku. Po intervenci francouzského velvyslance Matteiho jí lhůta k odletu z Československa byla prodloužena.

Výrobky z Ruska

Letos doveze ČSSR ze SSSR na sedmapadesát tisíc osobních aut Žiguli, Moskvic a Volha. Na trhu se objeví také sovětské hodinky za 3.850.000 rublů, za skoro dva miliony rublů fotokopírovačů, 30.000 jízdních kol, tranzistorová rádia za tři a půl milionu rublů, elektrické holící stroje, 200.000 kompletů příborů nerez a 20.000 ledniček. Přivezeno bude dále 25.000 sovětských televizorů, deset tisíc vysavačů, 6 tisíc praček, za sto sedmdesát tisíc rublů kovového nábytku, 11.500 samovarů, elektrických i na uhlí a za 450.000 rublů dětských hraček. Z potravinářských výrobků to bude 7,6 milionu rybích konzerv, kaviár, 2 tisíce tun čerstvých a mražených ryb, apod.

Svoboda stále
nemocen

Prezident Československé republiky, generál Ludvík Svoboda je nadále ve svých funkcích zastupován předsedou čs. vlády Lubomírem Štrougalem. Československý tisk se však o nemocném prezidentovi už ani slůvkem na svých stránkách nezmiňuje.

Znovu ve vězení

Československá justiční praxe, zejména to, co z ní lze označit slovem "derehabilitace" se opět dostala na mezinárodní fórum. Nezávislá francouzská odborová organizace Force Ouvriere, která má osmset tisíc členů, se obrátila na presidenta Giscarda d'Estainga se žádostí, aby intervenoval u čs. vlády ve prospěch skupiny sociálních demokratů, odsouzených do vězení, jež si odpykávají v uranových a uhelných dolech. V roce 1969 je nejvyšší soud rehabilitoval, avšak v roce 1970 byla rehabilitace zrušena. Z původně odsouzených patnácti sociálních demokratů pět mezitím zemřelo, dalších pět bylo vyhrůžkami donuceno, aby odvolali svou žádost o revizi rozsudku a pět, kteří si žádost o rehabilitaci podali, byla tato zamítnuta. Jsou to: ing. Jiří Kubelík, Dr. Josef Jeřábek, Josef Válek, Karel Kopecký a Josef Balín.

Nereagují na ruštinu

Ve švédském deníku Dagens Nyheter píše publicista Peter Kurman o svých zážitcích z Prahy. Bylo to v prosinci, nebe bylo zataženo jako plachta, padaly proudy vody. Na Staroměstském náměstí se otevřela okénka Orloje a svatí defilovali před zvědavými zraky turistů. Několik bloků odtud se Kafka díval dolů na pouliční ruch. Busta je na místě, ale knihy s jeho dílem v knihkupectví nenajdete. Nic nenásvědčuje tomu, že Československo je už 6 a půl roku obsazeno sovětskými vojsky. Vojáky nikde nevidíte. Jsou soustředěni v přísně střežených prostorech mimo velká města. Kolemjdoucí jen zřídka někdy reagují na oslovení v ruštině. Angličtina nebo němčina jim zřejmě vyhovuje daleko lépe.

Víc uhlí?

Podnik Geoindustria se chce letos zaměřit na zásoby uhlí, které dosud nebyly geologicky ověřeny nebo kdysi zůstaly v okolí dolů nevyužity. Možnosti racionálního využití slibuje, například okolí dolu Dobré štěstí u Dobřan, kde lze očekávat, že uhelné sloje pokračují jihovýchodním směrem pod řeku Radbuzou.

ZŮSTAT STŘÍZLIVÍ . . .

Casopis ruských disidentů Kontinent přinesl v prvním čísle rozhovor s českým spisovatelem Otou Filipem, který žije od loňska v Mnichově. Uveřejňujeme z tohoto interview některé výňatky:

Otázka: když po přepadení Československa Sov. Svazem v roce 1968 došlo k takzvané "normalizaci", hovořil Louis Aragon vzhledem k diskriminaci a pronásledování vedoucích intelektuálů Komunistickou stranou o "duchovní Biafra". Jak vypadá tato "Biafra" dnes? Na jaké úrovni se prezentuje oficiální, to jest partajněkonformní literatura? — na to odpovídá Ota Filip:

Louis Aragon má pravdu. "Normalizace" znamená v Československu potlačení každého projevu, který neodpovídá linii partajní propagandy a oficiální politiky.

Lze vidět zcela zřetelně, že KSČ se vzdala nároku na nějakou vyšší úroveň kulturního a společenského života a položila větší důraz na poslušnost a oddanost, které dnes určují veřejný život v mé zemi. Na druhé straně si umím dobře představit, že partajní byrokracie nedůvěřuje příliš ani těm intelektuálům a spisovatelům, kteří jsou jí oddáni. Konec konců to byli v osmašedesátém intelektuálové a spisovatelé, kteří jako členové strany dali pražskému jaru první impuls. Z tohoto důvodu záleží partajnímu vedení především na tom, aby každého, kdo se může na jakémkoli úseku vykazat nějakou schopností, přivedla okamžitě pod kontrolu, pokud možno do atmosféry strachu, a učinila jej tak povolenějším. To platí pro všechny vrstvy obyvatelstva, ne jen pro intelektuály. Další otázka, kterou klade Ota Filipovi časopis Kontinent, zní: Jak posuzujete v celku moderní československou literaturu, především onu po roce 1968? — Na to spisovatelova odpověď:

Nehledě k literatuře exilové, existují dnes v Československu dva literární proudy. Předně je to "oficiální proud" partajně konformní literatury a za druhé mocný proud podzemní literatury. V podzemí dnes žijí a pracují ti spisovatelé, kteří již dávno před rokem 1968 českou literaturu v pravém smyslu slova osvobodili. Tak vykazuje česká literatura současnosti některé rysy, neznámé v ostatním západním světě. Totiž ony nemoci, které vznikají, když se nedo-

stává kritiky, když se píše v izolaci a když je k dispozici jen velmi omezený čtenářský okruh. Všechny tři literární proudy — exilový oficiální a podzemní — at' už jsou si toho jejich jednotliví příslušníci vědomi či ne — žijí v uzavřeném gettu, mluví pouze k určitému publiku a nemají možnost dosáhnout ke všem potenciálním čtenářům.

Počtem největší skupinu tvoří ovšem spisovatelé věrní straně. Nevytvořili sice od té doby, co za dr. Husáka byl založen nový spisovatelský Svaz, žádné významnější dílo, ale časem se jistě najde něco, z čeho bude možno vytvořit partajní bestseller. Na každý pád si mohou být věrní spisovatelé v Praze a Bratislavě jisti, že kritika žádné z jejich děl "neroztrhá". Neboť kterýpak kritik by měl dnes v Československu tu odvahu, zkřížovat knihu, kterou ještě před jejím vydáním četli a schválili vysocí straníční představitelé?

Bohužel na tom není "samizdat", co se kritiky týče, o nic lépe. Podzemní kritika sice funguje, ale většinou je také příliš mírná . . . Převládá tu už sama radost z toho, že někdo vůbec něco napsal, a to v podmínkách, které si zde na západě sotva kdo dovede představit. Slovem: podzemní kritika má příliš měkké srdce a přehlíží ráda kvalitativní nedostatky, které by za normálních okolností nemohla přehlédnout.

Literatura exilu nenašla do této chvíle také svého kritika, který by se odvážil bez ohledu na speciální podmínky emigrace napsat něco víc než chvalozpěv na vše, co bylo uveřejněno.

Tak trpí všechny tři skupiny v podstatě týž nedostatkem konsekvantní kritiky,

i když jsou důvody v jednotlivých případech různé. V této zvláštní situaci, v níž se nachází česká a slovenská literatura, se odrážejí nejvyšší nenormální poměry, za nichž jsou národy Československa nuceny žít. Máme stát, který je obsazen cizími jednotkami. To je velké neštěstí. U moci je ta garnitura funkcionářů, kteří jsou pevně odhodláni zlomit duchovní elitu národa. Takový postup tu v našich dějinách ještě nikdy nebyl; v minulých dobách to byli vždycky cizinci, kdo nás chtěli oloupit o svobodu a mateřskou řeč.

Oficiální československá literatura se zvolna proměňuje v nástroj partajní propagandy. Pražské podzemí žije a pracuje v izolaci, jeho čtenářský okruh je omezen na 300 až 600 osob. Emigranti v západním světě mají co dělat, aby se v cizím jazykovém prostředí uplatnili. Všechny naše naděje jsou proto upřeny k budoucnosti. Přítomnost nedává mnoho nadějí, ale musíme zůstat střízliví, abychom svou situaci jasně rozeznávali a nesmíme horovat a snít.

Kotva

V Praze dal do provozu nový obchodní dům Kotva, na náměstí republiky. Je svou kapacitou a rozsahem největší v Československu a pátý v Evropě. Prodejní plocha měří 22.000 čtverečních metrů. Ted' jde jen o to, jak mnoho a jak kvalitního zboží bude moci Kotva nabídnout.

Bez komentáře

Ke škodám na majetku v socialistickém vlastnictví — jak sděluje Rudé právo, za 25 milionů korun došlo v posledním období v některých podnicích Severomoravského kraje. Největší podíl na těchto škodách mají hospodářské trestné činy, dopravní nehody, požáry, krádeže a vloupání.

Ze "Spol. rubriky" římských Listů

• 3.600 čs. občanů, je uvedeno na seznamu "přísně sledovaných", vypracovaném StB. Bezpečnost jim systematicky kontroluje veškerou korespondenci; u ostatních občanů se provádí kontrola dopisů namátkově.

• Jan Zelenka, ředitel normalizované televize, se musel po třetí oženit, tentokrát s 23-tiletou předsedkyní organizace SSM v Čs. televizi J. Brunclíkovou, která byla narychlo přeložena do aparátu ÚV SSM v Praze. Blahopřejeme.

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU?
ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenáři Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:
AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo nřepočet v jiné měně. Předplatné je možno vhraněte.) Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní dit i šekem nebo money order.

Jméno:
Adresa:

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 233 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 233 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

Jak zacházet s Churchillem

Ferdinand Peroutka

Zopakujme si, jak to bylo. Roku 1938 Hitler se zmocnil Rakouska a zkomolil Československo. Roku 1939 se zmocnil Československa a dobyt Polska. Roku 1940 dobyl Norska, Dánska, Holandska, Belgie, na hlavu porazil francouzskou armádu, Francie kapitulovala. Z demokratické Evropy jediná Anglie zůstávala svobodná na svém ostrově. Amerika byla daleko a vyhlásila neutralitu, sovětské Rusko mělo smlouvu s Německem, a když Hitler se zmocnil Norska, sověty mu poslaly blahopřejný telegram. Anglie měla na vybranou. Mohla přijmout, co jí Hitler vytrvale nabízel. Nebo... Anglie zvolila "nebo". Odmítla Hitlerovo lákání — aby spolu s ním si rozdělila svět, a vyhlásila, že bude bojovat až do konečného vítězství. Všichni žijeme, jak žijeme, následkem tohoto rozhodnutí Anglie roku 1940. Snad toto rozhodnutí mnohým nebylo dosti srozumitelné ve chvíli, kdy Hitler měl téměř všechno a Anglie téměř nic. Avšak nastala hrdinná perioda anglických dějin, v jejím čele stál Winston Churchill.

Zopakujme si také, jak se dostal k této roli. Po několik let byl nejodstavenějším mužem v anglické politice jako ten, od koho není možno očekávat praktickou radu. Všechny praktické rady v té době šly jedním směrem: uchlácholit Hitlera, objevit mez jeho chvilivosti a přemluvit ho, aby se na ní zastavil. V této politice se shodovali angličtí konservativci, liberálové i socialisté. Zdálo se jim, že jediná cesta k míru je dovolit Hitlerovi se ozbrojovat, zatím co Anglie a pokud možno také Francie budou pomalu odzbrojovat. Jaksí se soudilo, že ozbrojený Hitler bude mírumilovnější než byl neozbrojený — přejdou ho myšlenky, když psal "Mein Kampf". Nebezpečí v této politice se neshledávalo, vždyť byla moderní doba, nikoho v moderní době nenapadne válčit. Tato politika byla korunována úspěchem, když anglický ministerský předseda Chamberlain, všemi oslavován, přinesl z Německa vytožený kus papíru, na němž Hitler spolupodepsal, že válka nebude dokud tato generace bude žít.

V tom všem Churchill vyrůšoval. Vytrvale, při každé příležitosti varoval, že za Hitlerovým počináním je železný dobytčelský plán. Byl za to zahrnován netrpělivým pohrdáním. Roku 1939 a 1940 děsivá pravda o Hitlerovi se vyjevila. Ti angličtí politikové, kteří si před ní tak dlouho zakrývali oči, měli dost charakteru, aby si řekli, že se nehodí k vůdcovství v době, která šla zcela

mimo jejich očekávání, snad cítili, že souhrn jejich buněk je jaksi k tomu neuzpůsobuje, a že je nyní třeba jiných typů, než jsou oni. Přes noc udělali místo Churchillovi. Mladý John Kennedy, budoucí americký prezident, napsal knihu "Proč Anglie spala". Ti, kdo nyní ustoupili před Churchilllem, byli vesměs postavy z této knihy. Byli mezi nimi nejduchaplnější lidé té doby — nejlepší stylisté, nejvýznamnější spisovatelé. Dlouho říkali, že Churchill — tato zřícenina času minulého — je nudí. Ačkoli je nudí, dali se jim nyní věst. Jejich sebevědomí se zřítlo, přispěli k situaci tím, že nechtěli překážet.

Po pět válečných let byl Churchill pánem anglické politiky. Byl vržen do čela hmotné i duševně nepřipravené země. Nebylo tomu dávno, co angličtí studenti se usnesli, že "za žádných okolností nebudeme bojovat za krále a zemi". Francie měla velkou armádu, ale politicky v ní nebylo lépe. Zde francouzští učitelé vyhlásili: "Raději otroctví než válku." Francouzští vinaři na jihu hrozili, že vytrhají koleje, bude-li vyhlášena mobilisace. Churchill nenašel v zemí více sil, než tam nálada určité periódy zanechala. Byly to malé, v mnohém ohledu nepatrné síly.

Roku 1974 bylo sté výročí Churchillova narození. Německé časopisy o tom psaly v plném vědomí toho, že bez něho by dnešního západního Německa nebylo. Francouzským časopisům v tom bránila větší hrdost. Angličtí historikové ve střízlivé náladě, v níž je podporuje přítomná situace Anglie, vypočítali Churchillovy zásluhy a připojili úvahy o tom, co podle jejich mínění zanedbal. A ozval se známý anglický herec Richard Burton a podal ukázkou neostýchavé moci, již má živý nad mrtvým.

Kýmsi, kdo si snad jen nedal pozor, byl Richard Burton vybrán, aby hrál Churchilla v připravovaném filmu v serijs "Síň slávy". V předvečer premiéry Burton uveřejnil článek, v němž odhalil svůj názor na Churchilla: "Nenávidím ho a všechny jemu podobné. Nenávidím je mohutně. On patří mezi velké vrahy historie, mezi středověké krále, kteří byli k nerozeznání od banditů. On, jako Hitler, byl skladištěm všech zločinů proti lidskosti."

Je-li možno, sledujme Burtonovy myšlenky. Je dosti patrné, že máme věřit, že byl morálně pohoršen tím faktem, že když Churchill válčil, válčil válečnými způsoby a prostředky. Na podzim 1940 rozpoutala se nad An-

glii vzdušná bitva, příprava k německé invasi. Šlo o všechno, o příští podobu světa. Celá země žila tímto zápasem. Burton, jak vypráví, měl své vlastní myšlenky. Jedna z nich byla, že Churchillovi vzdušní maršálové jsou idioti. Košile je bližší než kabát, a Burton má sklon věřit, že idiotství všude jinde je více rozšířeno než v hereckém a filmovém světě. Přes to, že byl idioti, angličtí vzdušní maršálové nějakým způsobem vyhráli vzdušnou bitvu. Ti mladí lidé, kteří nedávno prohlašovali, že za žádných okolností nebudou bojovat za krále a zemi, po dva měsíce každý den vzletali k smrtelnému zápasu s německými bombardéry. Hitler shledal, že Anglie není tak zcela dekadentní, jak se domníval, a stáhl se zpět. Burton má svou vlastní historii. Podle něho nic nebylo rozhodnuto v bitvě, ani v této, ani v jiných. Hitlerův útok ztroskotl, poněvadž čím více Angličané byli bombardováni, tím silnější byli. Tančili na ulicích a objímali se, když obrovská německá vzdušná mina na ně padla a nevybuchla. Nonchalantně, "nonchalantně", praví Burton, ji odjistili. Na hřbetu miny, jak Burton osobně viděl, seděl prostý muž z předměstí a, vědom si, že je pozorován davem, pokoušel minou tím, že do ní tloukl a přikládá k ní hořící cigaretu. Aplaus davu. To zajiště byl účtyhodný výkon britské chladnokrevnosti.

Podle Burtonova líčení musíme mít za to, že Hitler se o tom nějak dozvěděl. Bylo to pro něho příliš, že Angličan si sedl na miny, byl tím deprimován a odvolal invasi. Ačkoli se to zdá neuvěřitelné, po epizodě o muži a jedné mině Burton nemá už co říci o nejslavnější snad bitvě světa. Neříká, jaké byly scény v ulicích, když miny vybuchly, místo aby nevybuchly. Vynechává, že vysoko ve vzduchu mladí Angličané bojovali a umírali. Z historie, jak on ji podává, musí se zdát, že to bylo zbytečné bojování, které už nestojí za zmínku. Podle jeho historie nelidský Churchill stavěl, pokud mohl, letadla proti letadlům a děla proti dělům, brutálně žádal zvýšení zbrojní výroby. Avšak všechno bylo daleko prostší. Stačilo, aby Angličané snášeli bombardování, na konec vše dobře dopadlo. Zbytečně žádal Churchill od národa "dřinu, pot a krev". "Byla to řvavá bitva smrti proti životu", píše Burton, "a život zvítězil."

Nedovidáme se od Burtona podrobněji, jak život zvítězil. Burton je lednice, v níž se uchovávají všechny fráze, které před pětácti lety od-

zbrojily Anglii a postavily ji na okraj zkázy. Podle něho nic jiného než anglická nonchalantnost zvítězila nad nacistickou válečnou mašinou. Odzbrojený vyhrál nad smrtí po zuby ozbrojenou, a máme-li věřit, tak bude vždy. Burton k tomu všemu napsal epilog. Po letech viděl Churchilla, už na konci jeho života, jak v nějaké společnosti říká: "Měli jsme pravdu — když jsme bojovali, měli jsme pravdu." Bouchal přitom pěstí do stolu. Burton znechuceně odešel. Tu je třeba položit otázku poctivosti.

Holá otázka je: bylo správné Hitlerovi odporovat nebo bylo správné mu neodporovat? Na to Burton neodpovídá, sděluje nám jen, že odešel. Nedal své znechucení do slov, neřekl na příklad: "Ne, neměli jste bojovat." Odešel v oblaku jen jemu známého mínění. To je nepoctivé. Mnozí romanopisci pravdivě popsali hrůzy války, ale také pak umkli a zřekli se zaujmout stanovisko k základní otázce: správnější a lidštější než válka by bylo bývalo přihlížet, jak se Hitler zmocňuje světa? Také neodpověď romanopisců na to není poctivá.

Nalézáme v Platonovi, že už před dvěma tisíci let se obával teatrokracie, onoho stavu, kdy herci nebo aspoň jejich mravy a způsoby se dostanou do popředí společnosti a divadelnost převládne v chování lidí. Herec je odborníkem v efektech, jeho povolání je představovat — ne být. Musí umět věrně zobrazit smích i pláč, někdy hraje i moudrého Nathana nebo vrcholně ušlechtilého Prospera. Je povolán být různými osobami, a debata, jaký vliv to má na charakter, není ještě skončena. Je jedním z význačných rysů této doby, že postavení herců, zpěváků a zpěváček nesmírně vzrostlo proti všem dobám minulým. V přítahování veřejné pozornosti předčí kohokoli, jejich soukromé aféry jsou denně rozbírány, jejich příjmy bývají na úrovni neúspěšnějších kapitalistů a arabských diplomatů, písnička daleko předčí knihu. Často nyní vidíme, že

herec, zpěvák nebo i spisovatel zkouší, co všechno si může dovolit. Je to nová pyramida moci a vlivu, Richard Burton stojí u jejího vrcholu. Nejhlouběji pod touto pyramidou spokojenosti je válečník a ti kdysi čelili Hitlerovi.

Burton cituje slavný výrok: moc korumpuje, největší moc korumpuje nejvíce. Tu je vynecháno, že také bezmocnost korumpuje, často nejvíce. Avšak je-li pravda, že moc korumpuje, pak ne jen jeden druh moci, nýbrž každý její druh je chopen korumpovat, také ta moc, kterou má slavný a bohatý herec. Hlava se zatočí, a herec se pokládá za druh Jupitera. Herec Burton praví o Churchillovi: "Intelektuálně nevyšel z dětského pokoje." Jak věká, jak krásná to role. A jak jisto je, že Burton dávno intelektuálně vyšel z dětského pokoje. Je možný určitý výklad epizody Burton-Churchill: k svému ostatnímu luxusu, k své slávě, k svému bohatství, k svému nejvolnějšímu životu Burton přidal ještě luxus smělé hany Churchilla.

(Dokončíme.)

VATIKÁN A PRAHA

Přesně ve stejný den přinesl německý tisk dvě zprávy. V první se referuje o nové československé akci s velkým odhalením. V Československu vychází kniha dvou tajných agentů, Františka Kružíka a Jaroslava Vojtěcha. Zda jde o skutečná jména lze těžko posoudit. Jedno má být jisté, oběma se podařilo studovat římský seminář Nepomucenum určený pro budoucí české a slovenské kněze. Získali důvěru mnoha církevních hodnostářů a po návratu do Prahy učinili velká "odhalení". Vatikán se celým případem teprve zabývá. Nicméně to nijak nebude bránit nové cestě vatikánského neoficiálního "ministra zahraničí" arcibiskupa Casaroliho koncem tohoto měsíce do Prahy. Hlavní otázkou bude zřejmě obsazení většiny prázdných diecézí v Čechách a na Moravě.

—vah—

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Příkládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

SOVĚTI U SKANDINÁVIE

Ve švédských vojenských kruzích vzrůstá znepokojení nad posilováním sovětských vojenských posic na poloostrově Kola, v Barentsově a Severním moři, jakož i v moři Baltickém. Švédští generálové se — obávají, že v případě sovětsko-americké vojenské srážky by bylo ohroženo i neutrální Švédsko a naléhají na vládu, aby na obranu uvolnila větší finanční prostředky. Vrchní velitel švédské armády generál Stig Synnergren poukázal nato, že v západních zemích se projevuji tendence branné síly omezit, že ale v zemích Varšavského paktu podobné tendence patrně nejsou. Ve zvláštní studii shrnul celou řadu čísel a jiných dokadů o tom, že Sovětský svaz a jeho spojenci by mohli přesunout do severní Skandinávie a do Baltického moře urychleně silné vojenské sbory a na několika místech současně vpadnout i do Švédska.

Za obzvláště ohroženou pokládá švédský generál nejsevernější oblast Švédska a oblast nejjižnější, přiléhající k úžinám mezi Baltickým a Severním mořem. Na sovětském poloostrově Kola, mezi přístavem Murmanskem a Pečengou je nashromážděn už nyní mohutný válečný arzenál. Severní sovětská flotila sestává z pěti set lodí, z čehož je 80 atomových ponorek, a z jednoho sta tisíce mužů. Kromě toho má Sovětský svaz na Dálném severu dvě mechanizované armádní divize s celkovým počtem 24 tisíc mužů, 500 tanků, silné jednotky dělostřelectva a elitní brigádu námořní pěchoty. Na poloostrově Kola jsou dvě raketové základny a ve stále pohotovosti 300 letadel. Tento arzenál může být v případě vojenského konfliktu urychleně zněkolikanásoben. Země Varšavského paktu by mohly ve skandinávské oblasti soustředit 12 až 14 divizí, země Severoatlantického obranného společenství nejvýše tři divize. Po norském pobřeží je, vzhledem k jeho velké délce a značné členitosti, přesun vojenských sil dost obtížný. Sovětský svaz je v tomto ohledu ve výhodě a své postavení se snaží ještě více zlepšit. Kapacita murmaňské dráhy, která vede přes sovětskou Karelii, má být v nejbližší době zdvojnásobena a sovětská železniční síť integrována se sítí fin-

Mezinárodní přehled

skou. Nejméně 12 sovětských divizí, s celkovým počtem 120 tisíc až 140 tisíc mužů by mohlo být po finských železnicích a silnicích přesunuto k Baltickému moři v pouhých deseti dnech. Další tři divize by mohly být současně vysazeny z letadel. Sovětské vojenské operace v Baltiku znepokojují také dánský vojenský štáb. Šéf dánské vojenské zpravodajské služby podplukovník Preben Borberg, v rozhlasovém interview konstatoval, že země Varšavského paktu pořádají v blízkosti Dánska časté vojenské manévry, při nichž se jejich letadla a patrolní čluny přibližují k dánským břehům, zejména k ostrovu Bornholmu. Podle Borberga jde o Moskvě o to rozšířit a upevnit sovětský vliv v západní části Baltického moře a zdokonalit spojení mezi sovětskou baltickou a atlantickou flotilou.

KDO Z KOHO?

V Paříži vzbuzují značnou pozornost výsledky sjezdů francouzské socialistické strany a strany nezávislých republikánů. Vůdce socialistů Mitterrand, jenž byl na sjezdu v jihofrancouzském městě Pau potvrzen ve své funkci prvního tajemníka strany, ve svých tamějších vystoupeních ničím neprohloubil spor s komunisty, v němž jde o to, která z obou stran má být vedoucí silou levice. Ani ovšem neučinil nic, aby tento spor odstranil nebo zmírnil. Mitterrand dal především jasně najevo, že nyní chce prvenství pro socialistickou stranu, což se mu podle výsledku nedávných průzkumů veřejného mínění může podařit. Jeho nové sebevědomí mu dokonce umožnilo riskovat roztržku s levicovým křídlem své strany, které se silně snaží vyhovovat komunistickým požadavkům. V hlasování dosáhl nad touto frakcí jasněho vítězství. Levicové křídlo ztratilo všechny funkce ve vedoucím sekretariátu strany. Mitterrand na sjezdu důrazně doporučil toleranci jako jednu ze základních zásad socialismu a řekl, že kdykoli ubývá tolerance, začíná mít obavy o socialismus. Na toto jeho prohlášení reagoval mimořádně ostře komunistických deník L'Humanité. Na sjezdu strany nezávislých

republikánů, jejímž členem je francouzský prezident Giscard d'Estaing, prohlásil nově zvolený její předseda Michel Poniatowski, že jejím hlavním cílem je stát se první stranou ve státě. Rýsuje se tedy možnost zvýšeného soupeřství nezávislých republikánů s druhou hlavní vládní stranou gaullisty. Jinými slovy: zvyšujícímu se napětí mezi členy socialisticko-komunistické aliance odpovídá zvyšující se soupeřství mezi hlavními členy vládního tábora.

PŘÍČINY NEÚSPĚCHU

V Jeruzalémě byla zveřejněna část tajné zprávy, která obsahuje rozbor příčin neúspěchu v poslední válce, kterou zahájily v říjnu 1973 Egypt a Sýrie přepadením izraelských jednotek na Sinaji a na Golánské vysočině. Zpráva má asi 2.000 stran, tisku byl dán k dispozici 40ti-stránkový dokument.

Komise, která byla sestavena po skončení války zjistila, že se vedení izraelské armády a zpravodajská služba dopustily řady těžkých chyb. Tak například velitel takzvané egyptské fronty generál Gonen, který byl okamžitě zbaven své funkce, neplnil základní předpisy, neradil se se svými štábními důstojníky, často opouštěl své stanoviště, a odjížděl do vnitrozemí za svou rodinou. Zpravodajská služba byla přesvědčena, že Egypt nezačne válku, dokud nebude schopen zaútočit svými leteckými silami také na izraelské zázemí. Vedení vojenské rozvědky neupozornilo včas vládu a generální štáb, že arabské armády chystají přepad a považovalo soustředění egyptských a syrských jednotek na Suez a Golánské vysočině mylně za manévry. Zpráva komise připouští, že Izrael byl přepadem zcela překvapen a že velení armády nečekalo útok proti Barlevovali linii na východním břehu Suezského průplavu. Loni v dubnu zveřejnila "komise první předběžnou zprávu a doporučila, aby řada vysokých důstojníků resignovala anebo byla zbavena funkcí; ke všeobecnému překvapení tehdy okamžitě resignoval šéf generálního štábu David Ela-

zar. Nynější zpráva — nebo lépe řečeno ta část, která byla dána veřejnosti k dispozici, se ani slovem nezmiňuje o Moše Dajanovi, který byl v době poslední války izraelským ministrem obrany.

LATINSKÁ AMERIKA A USA

Dvě nedávné události charakterizují určitou změnu ve vývoji vztahů Latinské Ameriky ke Spojeným státům. Především byla odvolána březnová konference ministrů zahraničních věcí Organizace amerických států v Buenos Aires, na které měl Henry Kissinger pokračovat v "novém dialogu", tedy v nové kapitole rozvíjení přátelstevských vztahů Washingtonu k jižním sousedům. A za druhé delegace latinskoamerických republik ve Spojených národech přijaly do svého středu diplomatickou misi Kuby jako člena oblastní poradní skupiny.

Jistě není radno význam těchto kroků přeceňovat. Konference v Buenos Aires byla odřeknuta, protože Venezuela a Ecuador jsou rozladěny novým americkým zákonem o zahraničním obchodě, a na důkaz nevole se rozhodly neposlat na porady své zahraniční ministry. Ovšem současně venezuelský prezident Carlos Andrés Pérez prohlásil, že stanovisko jeho vlády není namířeno proti Americe, a změnil se tím okamžikem, kdy kongres ve Washingtonu vezme v úvahu zájmy a potřeby Latinské Ameriky a upraví příslušná ustanovení obchodního zákona, jimiž se hlavně Ecuador a Venezuela cítí dotčeny.

Pokud jde o Kubu a její místo v takzvané latinskoamerické rodině, Washington už před panamerickou konferencí v Quito loni v listopadu dal zřetelně na srozuměnou, že je neutrální a nechce ani tak ani onak ovlivňovat vývoj vztahů mezi latinskoamerickými republikami a Kubou. Oba nynější ukazatele poměru jihu k severu amerického kontinentu mohou tedy mít jen přechodný význam.

Ovšem jinak se tato situace její na pozadí těchto oficiálních aktů. I v otázce amerického zahraničně-obchodního zákona a stanoviska k energetické problematice, i v případě latinskoamerické příslušnosti a blokády Kuby se rozvinula mohutná politická kampaň, namířená proti takzvanému "americkému imperialismu". Tuto kampaň je možno sledovat už od loňského léta v seriích prohlášení, tiskových konferencí, zaujímání stanovisek, v řadě denních komentářů sdělovacích prostředků zejména v Mexiku, Venezuele, Panamě, Kostarice, Peru — a pochopitelně na Kubě. V posledních týdnech při-

tuhlo. Americký kongres odhlasoval zákon, jímž se mimo jiné chtěl bránit svévolnému zvyšování cen ropy a jímž proto na oplátku nepovoluje doložku nejvyšších obchodních výhod vývozním zemím ropy, které jsou členy světového olejářského kartelu. Venezuela a Ecuador se cítily neprávem postiženy, protože se loni nepřipojily k bojkotu Spojených států; a z některých stran v Americe se teď také ozývají hlasy, aby se postavení těchto dvou zemí přezkoumalo.

Jak jsme už řekli, vlády Venezuely a Ecuadoru se rozhodly, že "dialog" zatím nepovedou. A tento týden se s nimi solidarisoval také peruánský prezident Velasco Alvarado, který na tiskové konferenci prohlásil, že "dialog", jak si jej představoval Dr. Kissinger, se má vůbec přerušit, pokud se nezmění ustanovení amerického obchodního zákona. Ke stykům s Washingtonem prý stačí rámec Organizace amerických států.

Hospodářská — a ve svých důsledcích také politická solidarita Latinské Ameriky, hájení společných zájmů proti Spojeným státům je také osou politické koncepce Fidela Castra — i když tato koncepce sleduje cíle podstatně jiné. Bude tedy zajímavé, jak se věci vyvinou, k čemu tyto pokusy o solidaritu v Latinské Americe povedou.

Pavel Berka

NESPOLEHLIVÝ ZÁKAZNÍK

Sovětská televize projevila obavy, že v některých sovětských obilnářských oblastech vymrzne ozimá pšenice. V Kazachstanu a na západní Sibiři totiž poklesla teplota na 25 stupňů Celsia pod nulu, na Ukrajině a v severním Kavkazsku na 20 stupňů pod nulu. Tak nízké teploty sice nejsou počátkem února v Sovětském svazu žádnou zvláštností, ale letos mohou způsobit vážné škody. 24. ledna sovětské sdělovací prostředky konstatovaly, že v západních oblastech Sovětského svazu neleží vůbec žádný sníh a ve východních oblastech je sněhová pokrývka jen minimální.

Zprávy o nepříznivých povětrnostních podmínkách zavdaly příčinu ke spekulacím, jaká bude v Sovětském svazu letošní úroda a kolik obilí bude muset sovětská vláda nakoupit v zámoří. Případné sovětské nákupy zajímají především Spojené státy, které jsou hlavním dodavatelem Sovětského svazu. Washingtonské ministerstvo zemědělství už dalo americkému velvyslanectví v Moskvě pokyn, aby se na to kompetentních sovětských činitelů pozeptalo. Spojené státy sice nejsou při vývozu obilí odkázány na sovětské odběratele, ale americké ministerstvo zemědělství, po špatných zkušenostech, které učinilo se sovětskými kupci

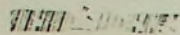
FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízení a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný pilsenský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-8505 — RH 4-9787

Ukaž co umíš

(AMERICKÉ STUDIUM ČESKÝMA OČIMA)

Ivan Svíták přednáší na Kalifornské státní universitě filosofii. V tomto zajímavém příspěvku hovoří o tom, jak vlastně vypadá americké studium.

Amerika je z hlediska vysokoškolského studia opravdu velmoc, která je tak vpředu, že nesnese vůbec srovnání s jakoukoliv evropskou zemí. Tento rok, ačkoliv se projeví určité inflační tlaky — poprvé ve Spojených státech je více než deset milionů vysokoškolských studentů. Více než deset milionů lidí, ve věku mezi 18ti až 22ti lety je na vysokých školách! To je opravdu fantastické.

Jak to studium vypadá? Především americké studium je založeno na myšlence stejného vzdělání každému, čili prakticky tam je dvanáctiletka povinná. Neexistují učňovské školy, kam je člověk odložen v patnácti nebo šestnácti letech, kdy ještě sám nemůže rozhodovat volně o svém osudu a kdy taky nechápe smysl vzdělání. Mladí lidé nejsou tlačeni k rozhodnutí o své budoucí dráze v době, kdy rozhodovat nemohou. Systémem tohoto středního školství prochází celá mladá Amerika.

Do sedmnácti až osmnácti let musí každý chodit do školy. Mezi nimi ovšem je asi 20 procent takzvaných "drop out", kteří prostě toho nechají. Amerika je tak ohromná země, že tam "milion" není tak velké číslo. Takže v Americe je třeba milion mladých lidí, kteří opustí školu i rodinu a toulají se po Americe. Jezdí z jednoho místa na druhé, hodně kouří Marihuánu a prostě na tu školu se tak říkajíc vyhodnou. Ale to je jaksi proti-právní. Je to velmi častý zjev. Někteří z nich pracují sem-tam v drobných "jobech", to jsou zpravidla polodenní zaměstnání a je to spíše výjimka.

Ale zásadně je v USA do osmnácti let povinná školní docházka. Kromě těchto systémů státního školství existují také soukromé školy — některé z nich jsou vynikající. To je něco jako gymnasia, nebo licea, nebo Public well school ve střední Anglii. To jsou výborné školy, kde dostáváte zase velice specifické vzdělání na vysoké úrovni. Ale všeobecně

v minulých letech, chce mít jasno. Chce zabránit, aby Sovětský svaz různými obchodními triky vyvolával na amerických trzích chaos a ceny obilí stlačoval. Demokratický senátor Hubert Humphrey mluvil v zemědělském výboru senátu o tom, že Sovětský svaz se dopouští na amerických trzích chaos a ceny obilí stlačoval. Demokratický senátor Hubert Humphrey mluvil v zemědělském výboru senátu o tom, že Sovětský svaz se dopouští na amerických trzích chaos a ceny obilí stlačoval. Demokratický senátor Hubert Humphrey mluvil v zemědělském výboru senátu o tom, že Sovětský svaz se dopouští na amerických trzích chaos a ceny obilí stlačoval.

vzato ta americká střední škola má nižší úroveň ve srovnání řekněme s gymnasiem. Ovšem to gymnásium má u nás jen kolem deseti procent lidí, v Německu je to třeba jenom pět procent, ve Francii je to 14 procent, v Anglii je to 12 procent, tedy to jsou pořád elitní školy. Gymnásium, liceum, to jsou instituce už pro ty, kteří chtějí jít na vysokou školu. V Americe dostává stejné vzdělání každý. Chci zdůraznit toto. Na vysokou školu dnes ve Spojených státech chodí nejen deset milionů lidí, ale téměř polovina, to jest asi 42 procent všeho obyvatelstva ve věkové skupině mezi 18 až 22 lety. To je tedy fantastické číslo. Protože fakticky každý druhý mladý člověk studuje na universitě. Vzdělání v Americe je masové. Studuje každý kdo chce. Není pravda, že studovat nemůžete. Je pravda ovšem, že některé a ty nejlepší školy jako je například Princetown, nebo Harvard, nebo Columbia, Berkeley, tam se za to vzdělání také platí. Ale pozor, ve státním školství, a já jsem na takové státní universitě, tam za to vzdělání platíte jenom takové nepatrné uznávací poplatky.

Struktura americké university je stejná jako struktura university v Praze. V posledních pěti letech je značný posun od humanistického vzdělání k technickému vzdělání. Tak před pěti lety, nebo ještě v šedesátých letech v době války ve Vietnamu přirozeně mnoho studentů bylo velice zainteresováno ve věcech politických vztahů a mezinárodních vztahů a sociálních problémů a humanitních věd, ten odklon je ale velice patrný. Studenti chtějí konkrétní, určité specifické vědomosti. Třeba veliký zájem je o kybernetiku, o technické obory, a upadá zájem o společenské vědy. Ovšem na druhé straně mnoho studentů, kteří přicházejí v těch masách na americké campusy, se vlastně ještě teprve rozhoduje o tom, co studovat chtějí, to trvá zhruba dva roky. Ty dva roky na americké universitě jsou na trochu vyšší úrovni než dva nejvyšší ročníky gymnasia. Dnes je rostoucí trend k praktičnosti, tedy jaksi k využití toho, co se člověk naučí. Ale rád bych upozornil na jednu věc. Dnes, když máte diplom z university, tomu se říká BA, to je něco jako absolutorium vysoké školy. Hodnota tohoto papíru není vysoká. Je velmi nízká, protože to má skoro každý druhý mladý člověk.

Takže vlastně takové vážné vzdělání, které teprve vypracovává člověka, hněte ho ur-

čitým směrem, nastává teprve potom, když máte ty BA v ruce. A to v tak zvaných Graduate school. Studujete potom na Master of Arts, a potom ovšem to nejdůležitější v PH degret. Fakticky to, co dříve bylo universitní studium, tedy řekněme doktorát u nás, to dneska je teprve výsledkem toho studia na Graduate school. Musím říci, že dnes při tom všeobecném vzrůstu vzdělání v americké společnosti potřebujete BA na všechno. Všude ať už v bance nebo kdekoli jinde, tam vidíte uchazeče s BA v ruce, kteří mají ukončené universitní vzdělání. Že by je čekali všude s otevřenou náručí, ti zaměstnavatelé, to ovšem není pravda. Takže je tady jakási nadprodukce inteligence. Ale všeobecně, rád bych z toho udělal tento závěr. Uvědomme si, že jakkoliv v Americe je těch 10 milionů studentů a jakkoliv je tam jakási nadprodukce inteligence, společnost, která si může dovolit platit za to, aby procházela polovina všeho mladého obyvatelstva vysokou školou, taková společnost zasluhuje obdiv. Západoevropské společnosti to to dělat nemohou. Ani nejbohatší západoevropské země, jako je Německo, to zatím neuskutečnilo. Universitní studium tady je pořád elitní studium a tím docházíme k dalšímu důležitému aspektu amerického života, totiž že vzdělání nemá povahu elitního privilegia. Chceš studovat, studuj. Nechceš studovat, nestuduj. Chceš pěstovat růže, pěstuj růže. Jseš pan doktor, no tak dobře, tak co. Jseš úspěšný fotbalový útočník, výborně. Víte v Americe je pozoruhodné to, že tam vás vzdělání okamžitě nekvalifikuje jako příslušníka elity. V Americe se nepoužívá titulů. To taky, když Evropan přijde na americkou universitu nebo tak, titulovat se vzájemně, pane doktore, to vůbec neexistuje. To si nedáváte na vizitku. Když si dáte na vizitku například doktor, to byste byl směšný. Tam to neplatí.

Jste doktor, no velmi dobře, ukažte co umíte. Nejste doktor, no velmi dobře, ukažte co umíte. Amerika je tak pragmatická a praxistická, že vzdělání, samozřejmě, vzdělání je ohromně důležité, ale to vzdělání vám apriori nezaručuje ani respekt studenta, ani výborné postavení, ani respekt sociální, jaký platí přece jenom v Praze. V Praze, řekněme, když jste pan spisovatel, nebo když jste pan doktor tak to něco jaksi snad může znamenat, no my víme, že to neznamená nic, ale v Americe to vůbec neplatí. Elita, elitní nározy, elitismus, to prostě neexistuje, to je jedna z nejlepších stránek, řekl bych americké společnosti. Ukaž co umíš.

Když dva dělají totéž . . .

S literárními a uměleckými cenami se za tohoto režimu roztrhl pytel, jak také potvrzuje Jiří Hájek v Tvorbě těmito slovy: "Ceny dosud udílel bezmála kdekdo a za kdekdo podle kritérií, jež nejednou unikala společenské kontrole." V prosinci minulého roku byly zřízeny další ceny, národní ceny České socialistické republiky za vynikající díla umění — kultury a techniky a novinařské ceny Jana Švermy, a s převrácenou logikou, která označuje stále nenormálnější stav za normalizaci, Jiří Hájek napsal: "Tato nová úprava brání zároveň inflaci cen."

Cen tedy máme habaděj a hmotná úroveň státních cen Klementa Gottwalda byla podstatně zvýšená. Je však také tolik nových románů, oper, vynálezů a jiných vynikajících výkonů v oblasti kultury a techniky, které by si tento roh hojnosti zasloužily? Za první republiky rozhodovaly o státních cenách v oblasti literatury nezávislé osobnosti, na příklad F. X. Šalda. To umožnilo, aby byli odměněni i opoziční komunističtí spisovatelé, pokud jejich práce vyhovovaly uměleckým požadavkům a měřítkům těchto osobností. Nyní o věci rozhoduje a hlasuje vláda, to je vlastně komunistický aparát. Zvlášť dnes se měřítka posunula do oblasti agitace a propagandy. Za těchto okolností jsou ideálními kandidáty státní

ceny Klementa Gottwalda Ervín Marák a Alexej Pludek.

Připomeňme si skutečný příběh z roku 1969, z prvních týdnů režimu Gustáva Husáka. Známy český spisovatel potkal v ulici, kde bydlí, listonoše, který mu z dálky se zářící tváří a bez ohledu na ústavou zaručené listovní tajemství zvěštoval: "Dostanete státní cenu." Spisovatel roztrhl zalepenou obálku, kde mu totéž oznamoval telegram kanceláře předsednictva vlády. Krátce nato přišel dopis s podrobnostmi, kdy se má dostavit na pražský hrad, jak se má obléci, kam mají přijít jeho rodinní příslušníci a tak podobně. V poslední chvíli před odjezdem do Prahy potkal tento známý spisovatel tentokrát mlčícího zachmuřeného listonoše. Nejnovější telegram oznamoval jasně a stručně: "Na svém dnešním zasedání vláda prezidentu republiky nedoporučila, aby vám udělil státní cenu."

Dnes je to podle všeho mnohem jednodušší a komplikace s telegramy už asi nenanastanou. Odměňuje se služba straně. Ve vztahu mezi jednotlivými občany se tomu pejorativně říká úplatkářství. Ve vztahu veličenstva k poddaným to má vznešenější názvy: státní cena Klementa Gottwalda, národní cena České socialistické republiky a tak podobně. Když dva dělají totéž, není to totéž. Jaroslav Dresler

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připlácujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně*.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021 aneb

2636 CENTRAL PARK AVE., Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710 and

590 EAST 187 STREET Bronx, New York 10458

SPORT

V nejvyšší soutěži hokejistů byly sehrány tyto zápasy: Pardubice-Gottwaldov 4:1, Kladno-Brno 2:1, Budějovice-Litvínov 2:4, Sparta-Plzeň 7:3, VŽKG-Jihlava 6:3, Košice-Slovan 3:5.

Tabulka:

1. SONP Kladno	34	51
2. T. Pardubice	34	40
3. D. Jihlava	34	39
4. CHZ Litvínov	34	38
5. Č. Budějovice	34	37
6. Sparta	34	35
7. ZKL Brno	34	34
8. Sn Bratislava	34	34
9. Šk. Plzeň	34	29
10. VSŽ Košice	34	28
11. VŽKG Ostrava	34	27
12. TJ Gottwaldov	34	16

Čs. hokejoví reprezentanti se po třech vítězstvích nad Finskem (1:6, 0:6, 0:4) probírali na druhé místo soutěže o Pohár Izvěstij. Vede SSSR s jednadřiceti body (12 utkání) před ČSSR se třinácti body a devíti utkáními, Švédskem 9 (12) a Finskem 5 (15). Koncem února sehráji čs. hokejisti v rámci turnaje další sérii tří zápasů ve Švédsku.

Fotbaloví junioři Dukly Praha byli vyřazeni ve čtvrtfinále mezinárodního turnaje juniorů v italském Viaregiu. Utkání se západoněmeckým Offenbach Kickers sice

skončilo nerozhodně 1:1, ale v rozhodujícím střelení pokutových kopů Dukla proměnila jen 3 a Offenbach 4. Pěkného úspěchu dosáhli fotbalisti ZVL Žilina na zájezdu v Jugoslávii. V mezinárodním utkání v Makarské porazili přední sovětský tým Lokomotivu Moskva 2:1. Fotbalisti Dukly Praha zvítězili v západním Německu nad mužstvem Rottweiss Lündenscheid 4:2.

Výsledky přípravných utkání prvoligových mužstev: Inter Bratislava-Spartak Trnava 2:1, Vsetín-Sparta Praha 1:1 — Prievidza-Zbrojovka Brno 1:3, Humpolec-Slavia Praha 0:7, Baník Ostrava-Row Rybník (Polsko) 2:0, AC Nitra-Uhrovec 6:2, Bohemians Praha-Sparta Praha B 1:0.

Čs. tenisová reprezentantka Martina Navrátilová porazila už podruhé v letošním roce nejlepší americkou tenistku Chriss Everetovou. Stalo se tak v semifinále mezinárodního turnaje "Virginia Slims" v Chicagu. Ve finale, které bylo vysíláno přímým přenosem po celé Americe stanicí CBS, Navrátilová podlehla po tuhém boji Australance Margaret Courtové 6:3, 3:6, 6:2.

Newyorský profesionální fotbalový klub NY Cosmos zahájí mistrovskou sezonu v NASL lize ve středu 30. dubna v 7:30 PM na Downing stadionu proti Miami Toros. Program ostatních domácích mistrovských utkání je následovný: 7. května Baltimore, 14. května Hartford, 18. června Toronto, 9. července Boston, 16. července Portland, 23. července San Jose, 30. července Rochester, 6. srpna Boston. —pza—

OLYMPIÁDA...

Zatím co Montreal dělá olympijskému výboru velké starosti a letní olympiáda 1976 "visí" stále ještě ve vzduchu, se zimní olympiádou v roce 1976 v Innsbrucku je všechno v naprostém pořádku. Innsbruck je už dokonale připraven uvítat ve svých zdech 1,500.000 diváků. Mezi nimi bude nejméně 140.000 cizinců, kteří najdou ubytování v Innsbrucku a v okolí.

Tiskový šéf zimní olympiády v roce 1976 Bertl Neumann řekl, že organizace natolik pokročila, že v letošní zimě budou stavby všech sportovních zařízení, nutných k hladkému průběhu zimní olympiády v příštím roce, dokončeny. To znamená, modernizace a renovace stávajících zařízení z roku 1964 i novostavby. Hlavní stavba, bobová a sáňková dráha z umělého ledu — byla již vyzkoušena. Na olympijské vesnici se pracuje naplno, některé domy už stojí, některé jsou rozestavěny. Tiskovému šefovi zimní olympiády působí naopak starosti, že stavba olympijské vesnice bude dokončena před předpokládaným či stanoveným termínem a to bude znamenat — starat se o údržbu neobyčasných domů. Po olympiádě budou tyto domy zase proměněny v obytné činžáky pro místní obyvatele. Bud' jak bud', se zimní olympiádou v Innsbrucku v roce 1976 mezinárodní olympijský výbor rozhodně starosti mít nebude...

KOMENSKÝ JAKO TELEVIZNÍ FILM

Do třetice všeho exilového by se mohly nazvat okolnosti kolem televizního německého filmu o Janu Amosovi Komenském. Drama "Comenius" totiž napsal rakouský malíř Oskar Kokoschka na rozhraní let 1935/36 v pražském exilu jako historickou parafrázi k hnědé diktatuře. Vedle velkého moravského exulanta Komenského — rakouského exulanta Kokoschky je film režirován slovenským režisérem-exulantem Stanislavem Barabášem. Kokoschka, dnes 89-letý si svého tehdejšího dramatu nijak necení a považuje je za bláznivé. Nebylo také nikde uvedeno a v německé televizi koncem února půjde o opožděnou premiéru. Stanislav Barabáš, žijící v Hamburku dá filmu určitě víc, patří dnes mezi úspěšné režiséry, kteří mají na kontě už řadu televizních inscenací. Zajímavé je, že se v Československu až dosud nikdo nepokusil natočit o Komenském hraný film. Postavu Komenského vytvořil německý herec Thomas Holtzmann.

—vah—

PODPORUJTE

ČESKOU

NÁRODNÍ

ŠKOLU

Listárna...

SOKOLSKÉ SLETY A SPARTAKIADA

Posledním sokolským sletem byl XI. slet svobodné Československé Obce Sokolské v Praze roku 1948. Po komunistickém puči v únoru 1948 soudruzi měli už naplánováno přebudovat svobodnou sokolskou organizaci na svou komunistickou fyskulturu. XI. slet však byl již tak mocně zorganizován Sokoly, že se ho komunisté neodvážili nějakým způsobem zrušit nebo násilně se zmocnit vedení s ohledem na pozvanou cizinu i konec konců nechtěli pobouřit veřejné mínění lidu. — Šli na to svým známým způsobem — odstranit, pošpinit a znemožnit sokolské vůdce.

V San Franciscu jsme loni o vánocích předvedli bývalé náčelníci svobodné Č. O. S. Marii Provazníkové film z XI. sletu, ke kterému podala zajímavé historické informace a osobní zkušenosti, jak soudruzi ostře střežili každého sokolského činovníka. Po XI. sletu pak na to již šli násilně. Ve dnech 21.-24. června uspořádali na Vinohradech IX. sjezd již nesvobodné Č.O.S. Ten již byl sjezdem komunistických činovníků, kteří měli nařizeno přebudovat Č.O.S. na čistě komunistickou organizaci. Zvolili nové komunistické představenstvo Č.O.S., ve kterém až na 81-letého starce Josefa Truhláře, byli jen komunisté. Přeorientovali sokolské župy, okrsky a jednotám dali rozdílná jména různých továren a podniků. Komunisté ztratili sokolské cvičitele i když předstírali svůj obdiv pro Tyrsovu myšlenku a snažili se je získat zpět pod různými sliby i hrozbami. Věrné sokolské cvičitele však nepřesvědčili, a proto koncem roku 1952 zrušili Č.O.S. a nahradili ji Československou tělesnou výchovou podle vzoru sovětské fyskultury. Komunisté však nechtěli ztratit světoznámé sokolské slety a po namáhavé organizaci je nahradili spartakiadou, na které již necvičili dobrovolní cvičenci jednot, ale nahnali zaměstnanci státních podniků a jejich děti. Proto nám všem ve svobodném světě i našim věrným doma zůstane spartakiada cizí. Letošního roku po dlouhém odkladu následkem pomalé přestavby stadionu i obtížích nácviku, bude tedy opět spartakiada. Mezi našimi krajany je řada těch, kteří nejsou dobře informováni o smutném a tragickém konci svobodné Č.O.S. a kteří si kladou otázku, zda-li při návštěvě Československa mají shlédnout spartakiadu. Ve svobodné Americe nejsme naučeni dávat rozkaz, ale můžeme svobodně rozhodnout, zda-li pro naši demokratickou věc je důstojné dělat publikum komunistům. Pro naše členstvo Americké Obce Sokolské pak to vůbec nepřichází v úvahu.

Jiří Špánek

Drobné zprávy

Zděnek Páv se stal novým velvyslancem v Súdánu. Dosavadní velvyslanec Miroslav Novotný, byl "pověřen jinými úkoly". • První letošní oběti Vysokých Tater se stala vyhodoněmecká horolezkyně Helga Mitscherlichová. Spadla ze stěny Ledového štítu (z výšky 120 metrů) do Malé studené doliny. Byla na místě mrtvá. • Praha má nového egyptského velvyslance — je jím Muhammad Mustafa Choucri. • Na Chomutovsku dali do provozu už další z několika saun pro děti mateřských škol. • Hodnotu přes dvě miliardy korun má roční produkce největšího sklářského podniku,

teplického Sklo Unionu. Vyrábí se tu plavené, tažené i lité ploché sklo, fasádní smaltované sklo, skleněné tvárnice, láhve a obalový materiál. • Plnoautomatický závod na výrobu sušeného mléka postavilo v maďarském Betettyoujfalú Československo. • Delegace československých odborů je na zájezdu v Jugoslávii. • Nová čs. technika pro požárníky, která se začala konečně zavádět — zahrnuje požární plošiny s dostupnou výškou nad 27 metrů, nové vozy a větší automatizaci. •

Salima po druhé

Dosud jedinou mezinárodní přehlídkou potravin, zemědělských produktů, strojů a zařízení potravinářské technologie v zemích RVHP je brněnská Salima. Letos se koná v posledním únorovém týdnu tento salón už podruhé. K účasti se přihlásilo téměř 700 vystavovatelů z dvaatřiceti zemí světa. V rámci doprovodného vědeckotechnického programu Salimy se uskuteční 4 odborná sympozia, seminář o dětské výživě, řada přednášek — promítání odborných filmů, setkání domácích i zahraničních vystavovatelů, apod.

Zemřeli

Ve věku dvaadvadesát let zemřela v lázních Bělohrad česká autorka Leontýna Mašínová. Ve věku osmdesát čtyři roků odešel profesor filosofické fakulty Karlovy university, Jan Mukařovský.

Výstava československého

broušeného skla společně s květinovou expozicí byla otevřena v Dillí, Indie.

Dary na tiskový fond Amer. Listů

Mrs. B. Washa, IA.	5.00
Dr. Boh. Petrzela, CT	3.00
Milan Trcka, CA.	2.00
Boh. Horak, CA.	3.00
Leopold Rysavy, IL.	3.00
K. Frank, FL.	3.00
Blanka Michajlov, MA.	5.00
Kornel Godany, IN.	5.00
Karol Bednar, PA.	12.50
Dr. Andrew F. Slabey	5.00
Mary Havel, MN.	5.00
Ilja Hubert, Canada	4.00
Bob Polehla, CA.	1.00
Jan Vokoun, N.Y.C.	2.00
Miroslav Machorek, OH.	3.00
Marie Kopecká, MA.	2.00
Fred Powell, VT.	10.00
Marie Kavanová, OH.	10.00
John Ort, M. D., NJ	1.00
Jaroslav V. Pokorný, TX	7.00
Marta Banko, CT.	1.00
Cecila Jirsa, OH.	10.00
Prokop Hrubý, OH.	2.00
Zdenek Mayer, MA.	5.00
Frank Straka, NY.	4.00
Jerome Vojta, WI.	10.00
Frank Tichy, NJ.	3.00
William Kesner, NY.	1.00
T. R. Masek, Canada	1.00
Peter Sopuch, MI.	3.00
Anton Cech, MI.	8.00
Miroslav Ulman, MI.	8.00
Jar. Rek, WI.	5.00
J. Stras, WI.	3.00
Miroslav Behal, NM.	3.00
Dr. Jiri Zemlicka, MI	1.00
Ivan Mikysa, OK.	2.00

Rudolf Kňákal, N.Y.C.	3.00
George Mach, CT.	2.00
S. P. Jakobson, TX	10.00
Lawrence M. Martin, MA.	10.00
F. Bogatan, IL.	6.00
Louis B. Kasperek, OH.	5.00
C. J. Honig, MD., CA.	1.00
G. J. Peroutka, WI.	4.00
Jaroslav Merenda, CA.	1.00
Mrs. B. Weber, L.I.C.	3.00
Vlad. Rdoovsky, MO.	10.00
Anthony C. Fric, WA.	1.00
Vlad. Rdoovsky, MO.	10.00

Vit Rossignol, PA.	5.00
Jan Cejka, MI.	1.00
Bohus Splichal, NY.	1.00
E. B. Kostka, NB.	6.00
Jerry Kokoska, AR.	10.00
Maria Pazourek, WA.	5.00
Mrs. L. S. Kashaev, CA	3.00
Mrs. A. Kalal, Canada	2.00
Ivo Noga, Canada	3.00
Karel Polanka, WV.	3.00
Otto Vogel, N.Y.C.	1.00
Jarmila Uhlířová, N.Y.C.	3.00

Upřímně všem dárcům za tuto podporu děkujeme,
Red. a vyd. Amer. Listů

Zvýšení: sto procent a víc Za Josefem Palivcem

(Dokončení se str. 1)

Sovětský svaz byl zřejmě v podstatně silnější posici — když už stejně po řadu let dokazoval, že ceny, jež dostává za své suroviny jsou příliš nízké. Východoevropské země musí brát na vědomí, že nové ceny za sovětskou naftu, i když údajně budou o přibližně 120 procent vyšší nežli byly staré, dosahují i tak jen 65 procent dnešních běžných světových cen. A jestliže je pravda, co řekl Koutník v pražském rozhlasu, že ceny zvýšené pro tento rok se budou vztahovat na celé období 1976-80 — potom to jistě znamená, že sovětský partner nešetřil poukazy na tuto účesnou stránku celého aranžmá. Podle zpráv západních dopisovatelů z Prahy se ostatně zdá, že ceny některého zboží, exportovaného východoevropskými státy do Sovětského svazu, zvláště pokud jsou vyráběny z nafty, rovněž stoupnou. At' jsou však útechy, jichž se východoevropským zemím dostalo, jakékoliv a jistě by se neměly přehlížet — nemůže být pochyb o tom, že zvýšené ceny znamenají novou dimenzi, již se znesnadňuje i tak dost vážná ekonomická situace. Jsou náznaky, že východoevropské země byly překvapeny rozhodnutím, uskutečnit zvýšení cen se zpětnou platností od 1. ledna 1975. Ještě 17.

prosince oznamoval kupříkladu budapešťský rozhlas podepsání dohody o sovětských dodávkách nafty na rok 1975 a uvedl, že cena zůstává v roce 1975 nezměněná: 15,89 rublů za tunu. Toto očekávání bylo zřejmě zvráceno, když byla minulý týden podepsána všeobecná maďarsko-sovětská dohoda na rok 1975, která zahrnuje i dodávky nafty. Toto překvapení zřejmě nezůstalo omezeno jen na Maďary, i když sdělovací prostředky v jiných zemích se zdržely údajů o cenách sovětské nafty v tomto roce. Tak či onak, nové ceny se v různém rozsahu dotknou všech zúčastněných. Jen Rumunsko je zde pokud jde o naftu, výjimkou. Má samo svůj naftový průmysl, avšak i ono dovaželo značné množství ze Středního východu. Pro příští pětiletku dá přednost importu ze Sovětského svazu, poněvadž i nové sovětské ceny jsou stále ještě nižší — nežli ty, které platí na Středním východě.

Je příliš záhy na úvahy o tom, co budou znamenat nové sovětské ceny pro hospodářství jednotlivých východoevropských zemí. Zřejmě se obrátí v platební rovnováhu. Ještě vážněji se mohou klást otázky, jak se tyto vyšší ceny v zahraničním obchodě projeví na spotřebních cenách v jednotlivých

zemích. Budou přeneseny na spotřebitele? A jestliže ano, v jakém rozsahu? Nebo se jednotlivé vlády pokusí, cestou státních subvencí spotřebitele chránit? Jak se dotknou nové ceny celé ekonomické plánovací struktury pro zbytek roku? Na to nelze dát nyní odpověď, jež by mohla mít platnost na delší časové období. Tak či onak důsledky budou značné.

Co musí východoevropské vlády dále znepokojovat je otázka, zda si mohou vsutku být jisty, že ceny zůstanou příštích šest let konstantní. Podle Koutníka v pražském rozhlasu konstantní zůstat mají. Avšak tím, že Sovětský svaz trval na nových cenách ještě v tomto roce, porušila Moskva rovněž dosavadní precedens a poněvadž je ekonomická páka v jejich rukách, nelze se vyhnout obavě, že tak může učinit opět. Tato nejistota a tato akutní závislost na sovětských dodávkách surovin a současný nedostatek alternativy levnějších zdrojů, činí téměř všechny východoevropské země zranitelné.

Severní víno

V severočeském kraji se v posledních letech rozšířila plocha vinic o celou čtvrtinu. V obci Chrámce na Mostecku byly založené nové vinice na ploše 34 hektarů. Jsou to nejseverněji položené vinice v Čechách a kromě nich je zde i přes 90 ha intenzivních sadů. Letos už bude v Chrámci na 24 hektarech vinná réva v plodnosti.

Nejvyšší

obytný dům v Praze byl postaven u konečné stanice podzemní dráhy na Kačerově. Má dvaadvacet pater.

V požehnaném věku 88 let zemřel 30. ledna a ve středu 5. února byl pochován v Praze český básník a československý diplomat Josef Palivec, který strávil mnoho let v nacistických koncentracích a komunistických kriminálech. Zesnulý se narodil 7. října 1886 ve Švabíně u Zbiroha, jako osmnáctiletý mladík byl písařem básníka Jaroslava Vrchlického, za první světové války byl na srbské frontě a teprve po těžkém zranění složil koncem války maturitu. Jakoby v něm vše zrálo zvolna: doktorát práv získal na Karlově univerzitě teprve v 48 letech po diplomatickém působení v Ženevě a v Paříži a svou první sbírku básní Pečetní prsten vydal až roku 1941, když mu bylo 55 let.

Za svého pobytu ve Francii spolupracoval Palivec s pařížskými literárními časopisy, v nichž uveřejňoval své překlady Wolke, Hory — Nezvala, Seiferta a dalších českých básníků, a seznámil se tu s básníkem Paulem Valérem, jehož poezii později nedostihně překládal. O Palivcových verších platí tato charakteristika Jaroslava Seiferta:

“Osamocenost Palivcovy poezie si nezdáá desetitisícových nákladů. Je vzácná, může-li toho slova užít v ušlechtilém smyslu její kvality. A přece je dostupná. A snad neublížím autorovi — jestliže řeknu, že je poznamenána jistou aristokratickou výlučností, protože je jen jeho svou originalitou. Avšak nemylte se, Palivec je přitom živelně a vášnivě angažován na osudech svého národa, a dokázal to svými činy víc než mnohý z nás.” Potud Jaroslav Seifert. Ženou básníka Josefa Palivce

byla starší sestra bratří Čapků, nezapomenutelná paní Helena, rovněž básnířka, která vypsalá své vzpomínky v knize “Moji mili bratři”. Dvě trpké vzpomínky tam vyličit nemohla: za nacistů se byla za svého vězněního muže přimlouvav u protektorátního prezidenta Háchy, za stalinismu u “dělnického” prezidenta a “spisovatele” Zápotockého. Obojí bylo marné. Roku 1950 byl Josef Palivec v manipulovaném procesu odsouzen na dvacet let, trest mu byl později snížen, ale propuštěn byl teprve na začátku šedesátých let, když si snížený trest odseděl do posledního dne. V době jeho věznění žádali jeho propuštění mimo jiné skladatel Igor Stravinský, spisovatel Willy Haas, spisovatelka Margareta Buberová — Neumanová, řada dalších mezinárodních osobností i celé kongresy mezinárodního a exilového PEN-klubu.

Z koncentráků i kriminálů se Josef Palivec vrátil nezlomen, jen jeho humor zlaskavěl a jeho poměr k lidem zvroutněl. Jako spisovatel byl rehabilitován v polovině a na konci šedesátých let, plně zproštěn viny byl však městským soudem v Praze teprve roku 1969. Téhož roku vyšla jeho poslední kniha “Poezie stále budoucí”. Všem jeho přátelům se také poezie Josefa Palivce promítá do budoucnosti.

Jaroslav Dres'er

Přibude zeleně

V akci Každý občan jeden strom republice přibude — například jen v Uherském Hradišti 32.000 stromků na volných prostorách plochy čtyřiceti tisíc čtverečních metrů.

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U. S. A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017
(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SOPOCI
Secretary

H & S PORK STORE

(PŘEDTÍM B. HRDINA)

PRVOTŘÍDNÍ párky, debrecínské salámy, klobásy, domácí salámy, paprikovaná slanina, tlačenka a jiné masové výrobky. — Nezapomeňte ochutnat naše znamenité domácí uzené, jakož i vařené šunky. Chutné jaterničky a jelitka každý den čerstvé. Naše specialita: moravské (cikánské) uzené. Výsek čerstvého mladého vepřového, hovězího, telecího, jehněčího a vařené druhy drůbeže.

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA NEW YORK
(mezi 35. a 36. ulicí) Telefon AS 8-8468

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH ŘAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.
Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

- Doživotní
- Doživotní zaplacené ve stáří 60 roků
- Doživotní zaplacené ve stáří 65 roků
- 9 plánů nadačního pojištění
- Retirement Plan
- Mortgage Redemption Plan
- Family Income Plan
- Prefer i Risk, Whole Life
- Estate Security Plan
- Úrazové pojištění
- Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, N. Y. 11357, (212) 767-9746
George Pospishil 24 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511
Frank Vozeh, 18 John St. Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA
2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402
OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY

Biafra ducha trvá

Totalitní propaganda má — to je třeba uznat — některé trvalé zásady. Tak například opakuje v řadě naprosto nekonečné různá tvrzení o tom, co všechno absolutně, nejlepšího a nejpokrokovějšího je možné právě jen v době, kdy ona vládne. Demokracie, svoboda, lidský užitek — to jsou — podle těchto tvrzení — výlučné cíle takzvaných socialistických zemí. A o méně je oně demokracie a svobody ve skutečnosti (a to je v oněch zemích právě tak trvalým pravidlem), o to silnější a hlučnější jsou propagandistické kampaně.

Jednou ze stálých tezí této kolovrátkové mašinerie je — v té či oně obměně formulovaný — závěr, že komunisté jsou „nejlepší dědicové národních tradic“, rozumí se

především v kultuře — že „drtivá většina nejtalentovanějších umělců stojí na straně komunismu“, že prostě „socialistický řád“ dává umění a kultuře ten nejpodněnější prostor k tvůrčímu rozmachu — a tak podobně. Tato teze, byť nebyla nikdy fakticky prokázána, má ovšem své historické pozadí.

Bylo v dějinách komunistické myšlenky jedno období — především po první světové válce, a to hlavně koncem 20. a začátkem 30. let — , kdy především celá řada evropských umělců projevovala sympatie k myšlence realizovaného socialismu, tedy rovnosti lidí, svobody společnosti, rozmachu kultury. V dané dějinné etapě bylo možno tuto náklonnost snadno vysvětlit a celá řada his-

toriků to i písemně učinila. Spatřovali tehdy v začínajícím Sovětském svazu skutečný pokrok a chtěli jej — především tváří v tvář středoevropskému fašismu — aktivně podpořit. Ale už uprostřed 30. let a pak každým rokem stále více otevřených hlav pochopilo, že věnovali svou upřímnou víru špatným směrem; že z realizovaného socialismu je jen jiná obměna násilné diktatury.

Vzpomeňme jen, jak se návštěvou v Sovětském svazu rychle a radikálně vyléčil významný francouzský intelektuál André Gide; a jak později do řady těchto „zklamáných“ přibývala další — kdysi právě v tomto spojení slavná jména: Bertold Brecht, Howard Fast, Ignazio Silone, Jean-Paul Sartre; aby-

chom vybrali vždycky jen jedno jméno z jedné intelektuální oblasti. A zůstaneme-li doma, spočteme i tam pěknou řádku osobností, jimž přišlo zatěžko setrvat v trvalé víře v platnost teoreticky hlášených tezí, jež se tak zjevně rozcházejí s živě prožívanou praxí. Celý takzvaný „obrodný proces“, celá druhá polovina 60. let, kterou dnes musí úřední ideologie zatracovat, je toho velkým a podrobným důkazem. Dokonce i z pozitivní stránky: jakmile se jen trochu začala uvolňovat pouta doktrinářské cenzury, počalo československé umění kvést ve všech možných oblastech — v literatuře, ve filmu, ve výtvarnictví; ostatně to platilo pro celou kulturu, pro vědu, pro školství, pro sdělovací prostředky. A přesně poté, co opět „spadla klec“ se tu vývoj zastavil a podnes neobnovil.

Marně tedy dnes vyzývá ústřední stranický orgán onu shora citovanou tezi o převaze takzvaného socialistického zřízení co do rozkvětu kultury. Marně hlavně proto, že zrovna dnešní Československo je pro každého jen trochu myslícího a vnímavého člověka názorným důkazem zhoubného působení totalitní diktatury v celé oblasti duchovní tvořivosti. Celá ona světová kulturní veřejnost, které se komunistická propaganda farizejsky dovolává, ví a hovoří už pět let o útlaku, jemuž jsou soustavně podrobováni právě českoslovenští umělci. A aby to všechno dostalo pádnou korunu: právě zase jeden — dalo by se říci — z „nejlepších“ umělců, dokonce člen komunistické strany a co víc, ve své zemi člen jejího nejvyššího orgánu — právě on pronesl onu pochmurnou, leč trefnou charakteristiku československé skutečnosti po roce 1968, když řekl, že jde o „Biafru ducha“. Louis Aragon by jistě nepoužil tak silných slov, kdyby se sám nepřesvědčil o skutečném poměru partajních byrokratů k tvořivé kultuře.

Milan Schulz

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud našim nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST --

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpovolnějším místem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČÍTADLO --

Petr Den. Sbíрка esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu „demokracie“, aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY --

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spolufiřil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU --

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA -- DO VLÁDY V EXILU --

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útěk z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

THIS AND THAT --

E. J. Popera. Kdo zná české verše tohoto básníka, jistě sáhne se zvědavostí po jeho první sbírce básní anglických.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚŽIJÍCÍCH KTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

O B J E D N Á V Á M :

Demokratický manifest --	
Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo -- Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu --	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma -- do vlády v exilu --	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly -- V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

ÚHLEM NA OBLOHU --

Miroslav Rašín. Sbíрка cestopisných ért, zejména z Jižní Ameriky, politických i intimních úvah již zemřelého autora, je moderním protestem proti odlidštění a zmechanizování světa.

BEZNADĚJE A NADĚJE --

Karel Valehrach. Krajan, písmák líčí svůj těžký, avšak zkušenostmi bohatý život, v němž křížem — krážem procestoval všech pět světadílů, s očima otevřenými a se srdcem, které rozumí lidské bídě.

OD A DO Z --

veselé abecední fantazírování-slovy a kresbami — populárního komika Járy Kouta.

VERŠE ZE ZÁSUVKY A VERŠE ZAPOMENUTÉ --

Josef Martínek. Česko-americký novinář a básník tu ve čtyřech částech podává silné básnické obrazy několika svých životních údobí.

HOLOUBEK, KTERÝ SE NA VŠECHNO PTAL --

Josef Martínek. Půvabná dětská knížka veršů s lahodnou češtinou a podivuhodnou fantazií.

SONGS OF THE DESERT --

Josef Martínek. Sbíрка anglických básní, které byly otištěny ve více než 40-ti amerických a kanadských časopisech. Autora zde inspirovala zejména velká americká poušť na jihozápadě USA.

LEDY SE HNULY --

V. N. Duben. Kniha nutná pro každého, kdo chce vědět, kdy a jak začaly drobné sopečné výbuchy, které pak, po několika letech, vedly k Pražskému jaru.

Úhlem na oblohu -- Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje -- Karel Valehrach	2.50
Od A do Z -- Jára Kohout	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté --	
Josef Martínek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal --	
Josef Martínek	1.00
Songs of the Desert -- Josef Martínek	3.00
This and that -- E. J. Popera	2.00
Půlnoční pacient -- Egon Hostovský	3.00

“NESTRANICKÝ”

DENÍK

V Paříži vyšlo první číslo nového deníku L'Imprévu.

Vydavatelé sice tvrdí, že jejich deník nebude orgánem žádné politické strany, politického směru, ale už obsah prvního čísla prozrazuje jejich jasné levicové sympatie. Patrně stojí na platformě demokratického socialismu — což už také naznačuje to, že úvodním článkem do prvního čísla přispěl vůdce francouzské Socialistické strany Mitterand. V článku “Smysl života” se Mitterand však vyjadřuje dost nostalgicky. Vzpomíná na zaslé dny svého dětství. Ať tak či tak, skoro lze počítat s tím, že vydavatelé budou sice ve svém novém deníku prosazovat určitou tendenci a linii, ale nechtějí být zajatci “stranickosti” stůj co stůj.

První číslo nového deníku, který má kapesní formát — vyšlo v nákladu 120.000 výtisků. Je šestnáctistrankové. Jeden výtisk stojí frank padesát — čili jde o deník, který je o polovinu dražší než ostatní pařížské deníky. Přesto jsou vydavatelé přesvědčeni, že se se svými novinami prosadí, ačkoli i ve Francii je prodej novin — snad v důsledku velkého rozvoje televize — na ústupu. Oba vydavatelé deníku L'Imprévu, Michel Butel a Bernard-Henri Lévi, kteří si prostředky k vydávání deníku opatřili ze soukromých pramenů, byli redaktory před několika měsíci zaniklého levicově-liberálního deníku Combat. Také redaktori nového deníku, z nichž většinu tvoří mladí žurnalisté okolo třicítky, přišli z redakce Combat.